

Історико-політичні проблеми сучасного світу:
Збірник наукових статей. – Чернівці:
Чернівецький національний університет,
2023. – Т. 47. – С. 153-160
DOI: 10.31861/mhpi2023.47.153-160

Modern Historical and Political Issues:
Journal in Historical & Political Sciences. – Chernivtsi:
Chernivtsi National University,
2023. – Volume. 47. – pp. 153-160
DOI: 10.31861/mhpi2023.47.153-160

УДК 327.82(6)

© Марина Пашкевич¹

© Дарина Садова²

Проблеми застосування превентивної дипломатії у вирішенні конфліктів у африканському регіоні

У статті досліджується роль превентивної дипломатії у вирішенні конфліктів, на прикладі африканського регіону, в умовах сучасних міжнародних відносин, на фоні збільшення кількості конфліктів у світі. Актуальність тематики статті полягає у пошуку ефективних методів попередження або обмеження масштабів збройних конфліктів у всьому світі. Мета статті полягає у дослідженні проблем застосування превентивної дипломатії як сукупності дій, спрямованих на попередження конфліктів в африканському регіоні. Ґрунтом для дослідження проблем застосування превентивної дипломатії у даній роботі виступає приклад нагальних конфліктів в африканському регіоні. У статті надається визначення та розкривається специфіка превентивної дипломатії. Авторами статті здійснена спроба визначити проблеми застосування превентивної дипломатії в африканському регіоні та надати пропозиції щодо їх вирішення.

Ключові слова: превентивна дипломатія, конфлікти, африканський регіон

Problems of Applying Preventive Diplomacy in Resolving Conflicts in the African Region

The article examines the role of preventive diplomacy in the framework of modern international relations. The relevance and effectiveness of preventive diplomacy are analyzed. The specifics of preventive diplomacy are defined and revealed. The analysis is based on contemporary conflicts in the African region.

The relevance of the topic is directly related to the rapid increase in the number of armed conflicts around the world. As a result, there is a need to find effective methods of preventing armed conflicts and limiting their scale in the world. One of the key problems of armed conflicts is the spread of economic, demographic, environmental problems, etc., not only in the region where the conflict occurs, but also beyond. The consequences of armed conflicts are rapidly spreading throughout the world, so humanity should think about the importance of preventive diplomacy.

The purpose of the article is to investigate the problems of applying preventive diplomacy based on the set of actions and measures used by preventive diplomacy to prevent conflicts in the African region. The authors use the example of the countries of the African continent for a theoretical description of the functioning of preventive diplomacy and a practical consideration of the problems of applying preventive diplomacy. The authors of the article made an attempt to provide proposals for solving the problems of the application of preventive diplomacy, analysed in the work. The main goal of solving the problems of the application of preventive diplomacy is to increase its effectiveness and update it in accordance with the requirements dictated by modern world politics. Preventive diplomacy has a number of future perspectives. In the conclusion of the article, the possible prospects of the effective application of preventive diplomacy for the world are indicated.

Keywords: preventive diplomacy, conflicts, African region

¹ Доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних відносин і аудиту, Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Україна. E-mail: pashkevych.m.s@nmu.one; <https://orcid.org/0000-0003-3012-1690>.

² Студентка спеціальності «Міжнародні відносини, комунікації, регіональні студії», Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», Україна. E-mail: sadova.d.y@nmu.one.

Вступ. У XXI столітті, під час глобалізації світу та зростання напруження у міжнародному середовищі надзвичайно посилюється роль дипломатії у врегулюванні конфліктів. Зростаюча взаємозалежність держав призводить до того, що конфлікти, які виникають в одному регіоні, призводять до дестабілізації всієї системи регіональних відносин та можуть негативно впливати на світові міжнародні відносини, спричиняти економічні, демографічні, екологічні проблеми, міграційні кризи тощо. Уникнення цих негативних явищ в міжнародних відносинах безпосередньо пов'язано із пошуком ефективних дій з попередження конфліктів. Після проголошення колишнім Генеральним секретарем ООН Бутросом Бутросом Галі доповіді «Порядок денний для миру» у 1992 р. особливу роль у попередженні та розширенні масштабів існуючих конфліктів було надано превентивній дипломатії³. У подальшому Генеральні секретарі ООН та держави-члени організації підтримали ініціативу, однак збройні конфлікти і надалі залишаються загрозю, випробуванням для регіональних та міжнародних безпекових організацій.

Аналіз літератури. Проблематика дослідження реформування та застосування інструментів превентивної дипломатії знайшла відображення в роботах українських та зарубіжних вчених. У науковій роботі Л. Перевалової, М. Окладної та К. Самусевої звертається увага на превентивну дипломатію, як один із інструментів ООН з попередження конфліктів, характеризуються форми діяльності міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів та аналізуються вживані заходи для попередження конфліктних ситуацій⁴. Перспективи розвитку африканського континенту висвітлює С. Толстов⁵. В. Зартман приділив увагу стратегії превентивної дипломатії у країнах третього світу, в тому числі описуючи проблеми південної Африки у своїй науковій праці⁶. Характер та роль спеціальних політичних місій у втіленні превентивних дій, а саме місії започатковані ООН були розглянуті Малгожата Миль⁷.

Мета статті: дослідити проблеми застосування превентивної дипломатії, розглянувши сукупність дій та заходів превентивної дипломатії спрямованих на попередження конфліктів в африканському регіоні. Завдання статті: розглянути проблеми превентивної дипломатії та проаналізувати перспективи реформування превентивної дипломатії.

Виклад основного матеріалу. Превентивна дипломатія – це сукупність дипломатичних заходів і методів, що попереджають виникнення конфліктів, суперечок, що в своєму масштабному прояві можуть перерости у силове протистояння. Іншими словами, превентивна дипломатія створена з метою не допустити виникнення конфлікту, або зупинки загострення конфлікту. Превентивна дипломатія покликана забезпечити мир до того як буде застосована зброя. З цією метою превентивна дипломатія використовує у своєму полі дії такі інструменти і заходи як: збір та аналіз інформації щодо конфліктогенних територій, обмін військовими місіями; створення моніторингових центрів з подальшим аналізом інформації щодо території; накладання санкцій; контроль роззброєння, а саме створення регіональних центрів з контролю виконання угод тощо⁸.

Дії превентивної дипломатії у міжнародних відносинах можуть здійснюватися політичними діями країн або іншими відомими людьми, які мають достатню аудиторію і відповідно знач-

³ United Nations Digital Library. 1992. *An agenda for peace : preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping : report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992 / Boutros Boutros-Ghali*. Available from: <https://digitallibrary.un.org/record/145749> [11 April 2023].

⁴ Окладна, М. Г., Перевалова, Л. І., Самусева, К. В. 2021. Превентивна дипломатія ООН як інструмент попередження конфліктних ситуацій. *Право та інноваційне суспільство*, 2(17): 163-170. Доступно за: https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/perevalova_okladna_samuseva17 [11 лютого 2023].

⁵ Толстов, С. В. 2017. Африканський напрям у політиці Європейського Союзу. *Європейські історичні студії*, 7: 17-44. Доступно за: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/id/eprint/3288> [11 лютого 2023].

⁶ Zartman, W. 2019. 'The strategy of preventive diplomacy in third world conflicts' in: Alexander L. George (Ed.). *Managing U.s.-soviet Rivalry: Problems Of Crisis Prevention*. Routledge, 341-365.

⁷ Myl, M. 2020. Special political missions and their role in a preventive diplomacy: opportunities and challenges. *Eastern European Journal of Transnational Relations*, 4(2): 9–25. Available from: <https://doi.org/10.15290/eejtr.2020.04.02.01> [11 February 2023].

⁸ United Nations Digital Library. 1992. *An agenda for peace : preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping : report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992 / Boutros Boutros-Ghali*. Available from: <https://digitallibrary.un.org/record/145749> [11 April 2023].

ний вплив; міжнародними організаціями, які покликані забезпечити безпеку та мир (яскравим прикладом є ООН, ОБСЄ) або впливовими неурядовими організаціями. Але, із залученням міжнародної спільноти у питання попередження та врегулювання конфліктів важливо пам'ятати про межу між діями превентивної дипломатії та тиском на внутрішньополітичні процеси в країні. Часто для згортання конфліктів єдине, що є необхідним це лише мінімізація насколишнього втручання у внутрішні справи держав та детальний підхід до визначення та вивчення причин конфлікту.

Найбільш конфліктогенним регіоном в сучасному світі, який потребує перманентного превентивного врегулювання і підтримки, є Африканський регіон. Згідно зі статистикою Stockholm International Peace Research Institute, протягом 2020 року активні збройні конфлікти відбувались мінімум у 39 державах із яких сім конфліктів припадають на Близький Схід та Північну Африку, і 20 на Субекваторіальну Африку⁹.

Звичайно, що африканські країни у арсеналі мають свій механізм запобігання конфліктам, який закладений у Африканську архітектуру миру і безпеки. Безпосередні дії Африканського Союзу відіграють значну роль у досягненні мирних угод та підтримці стабільності в регіоні. Позитивними прикладами є Центральнаафриканська Республіка, де Африканський Союз розгорнув війська у рамках операції з підтримки миру та ініціював посередництво між урядом ЦАР та збройними групами (2019); мирні демократичні вибори у демократичній республіці Конго (2018); поліпшення ситуації на Африканському Розі; дії по стабілізації ситуації у Судані (2018).

Не дивлячись на зусилля Африканського Союзу, на сьогоднішній день виникає необхідність у використанні інструментів превентивної дипломатії міжнародним співтовариством, що допоможе ефективно вплинути на врегулювання конфліктів у регіоні, адже результати, досягнуті зусиллями внутрішнього механізму Африканського Союзу не є достатніми для зменшення рівня напруги у регіоні. Континент Африка є регіоном, який потребує уваги світової спільноти та рішучих дій. Реалізація великого ресурсного і геополітичного потенціалу континенту ускладнюється постійними збройними конфліктами на континенті. Причини африканських конфліктів різноманітні, адже сюди входять державні перевороти, великомасштабні війни та міжетнічні, територіальні, конфлікти з обмеження прав людини. Тобто, соціально-економічні та соціально-психологічні чинники конфліктів на африканському континенті є наразі основними. Зважаючи на рівень конфліктогенності африканського регіону та наслідки конфліктів, застосування інструментів превентивної дипломатії може попередити конфлікти або їх подальшу ескалацію та зменшити руйнівні наслідки конфліктів для регіону та світу, в цілому.

Різні конфлікти, різного рівня, у різних країнах Африканського регіону, не дивлячись на наявність певних особливостей, мають багато спільних рис:

- Релігійний тероризм – поступово стає поширеним явищем у африканських конфліктах. У випадку цих конфліктів релігія часто може використовуватися у якості інструменту політичного форсування;

- Заперечення законності державної влади у насильницькій формі – політичні невдоволення з боку населення реалізуються у формі повстань, заколотів, державних переворотів, сепаратистських рухів;

- Зменшення рівня підтримки опозиції третіми країнами – як результат, опозиційний рух існує за рахунок наявних ресурсів країни. Це призводить до пограбування цивільного населення, їх експлуатації, незаконної торгівлі зброєю, наркотиками та цінними ресурсами/породами. Відтак ідеологічна складова питання трансформується у економічні прерогативи та встановлення владних відносин¹⁰.

Можна зробити висновок, що проблеми, характер конфліктів у Африканському регіоні типові повсюдно.

Чимало сутичок на африканському континенті з допомогою превентивної дипломатії були врегульовані ще на початковій стадії¹¹. Показовим є приклад застосування превентивних дій

⁹ Stockholm International Peace Research Institute. 2021. *Armaments, Disarmament and International Security*. Available from: https://sipri.org/sites/default/files/SIPRI_2021_ukr.pdf [11 April 2023].

¹⁰ Харніш, К. 2003. МКЧХ в Африці: загальна ситуація та проблеми. *Міжнародний журнал червоного хреста*. Доступно за: https://www.icrc.org/ru/doc/assets/files/other/11_irc_852_harnisch_rus.pdf [11 квітня 2023].

¹¹ United Nations website. 2023. *Completed Peacekeeping Operations*. Available from: <https://peacekeeping.un.org/en> [11 February 2023].

миротворцями ООН у Центральноафриканській Республіці. У березні 1998 році була заснована MINURCA (Місія Організації Об'єднаних Націй у Центральноафриканській Республіці). Цілі впровадження місії – сприяти промоції миру і стабільності на території; підтримка сил національної безпеки у організації правопорядку. Крім того спеціальною ціллю цієї місії було забезпечення свободи руху у Бангі та у наближених районах; охорона важливих об'єктів у Бангі. Операція МООНЦАР була покликана забезпечити посередництво між урядом і представниками політичних партій з метою сприяння у питаннях управління, а також співпраця з міжнародними партнерами та залучення міжнародних установ до надання підтримки у міцному світобудуванні, національному відновленні та розвитку, що превентивним шляхом мінімізує повторну появу конфліктів. Контингент місії склав 1362 людини негромадянського персоналу, який був наданий Єгиптом, Португалією, Буркіна-Фасо, Канадою, Малі, Габон, Беніном, Кот-д'Івуаром, Сенегалом, Малі, Того, Францією, Тунісом та Чадом¹². Іншим схожим прикладом є MINUSCA (Багатопрофільна комплексна місія Організації Об'єднаних Націй зі стабілізації у Центральноафриканській Республіці), розгорнута у 2014 році, після передачі їй повноважень Міжнародною місією під африканським керівництвом з підтримки у Центральноафриканській Республіці (MINUSCA). Операція досі триває і серед першочергових цілей превентивної місії у Центральноафриканській Республіці охоплює захист цивільних людей та їх прав, підтримка у процесах переходу та сприяння у процесах роззброєння, демобілізації, реінтеграції та репарації. Зараз операція нараховує 16 327 людей персоналу загального складу та 17 420 людей уповноваженого складу (уніформений персонал) з 10 країн світу¹³. Отже, одночасна участь 10 країн світу у проведенні даної операції характеризує залучення світової спільноти як досить ґрунтовне.

Аналізуючи попередню діяльність із врегулювання конфліктів на африканському континенті, ООН має значний досвід роботи у африканському напрямі. Важливі обов'язки у аспекті превентивної дипломатії закріплені ще з 2017 року у домовленості між Африканським Союзом і ООН рамковою угодою про зміцнення співробітництва у сфері миру та безпеки. Укріплення партнерства з цих питань повинно і надалі відбуватися між Радою Безпеки ООН та Радою миру і безпеки Африканського союзу. Ця взаємодія має продовжуватися, в контексті регіональних ініціатив. Посередництво, яке спирається на зближення позицій, пошук точок дотику і досягнення взаємно прийнятих домовленостей є оптимальним інструментом врегулювання конфліктів в африканському регіоні і у світі в цілому.

Підтримувати зусилля африканських країн на шляху до побудови взаєморозуміння, але надмірно не втручатися у внутрішні справи країн – це один з головних напрямків діяльності ООН та регіональних організацій. Однак, продовження конфліктів в Африці порушує питання про ефективність превентивної дипломатії як дій з врегулювання конфліктів, зменшення їх напруженості та масштабів. Частина конфліктів в африканському регіоні, не зважаючи на превентивне втручання, все ж таки переросли у агресивніші, воєнні фази. Інша частина конфліктів, після мирного згортання, спалахували між тими ж країнами знову через певний проміжок часу. Підтвердженням є статистика, яка констатує, що 75% випадків з усіх випадків (з 1948 по 2019 рр.) участі місій ООН у припиненні громадянських війн завершилися невтішно, бо конфлікти відновлювалися з новою силою і інтервалом у 10 років¹⁴. Дослідження Майкла Дойла і Ніколаса Самбаніса, які вивчили 138 мирних процесів і виявили, що приблизно половина тих, у яких були присутні миротворці, не змогли зменшити насильство чи розвинути демократію¹⁵. Тобто, світ на чолі з міжнародними організаціями не завжди вчасно надає превентивну підтримку, що змушує країни бути втягнутими у збройні конфлікти, яких можна було уникнути. Неготовність міжнародного співтовариства застосовувати заходи щодо контролю та мирного врегулювання конфліктів; нестача чіткої нормативно-правової бази миротворчості; нездатність ООН ефективно застосовувати вже створені механізми для врегулювання конфліктів; чимало розвинених країн, які мають необхідні ресурси та тренований персонал не мають бажання брати пряму участь в операціях ООН з підтримання миру, оскільки не вбачають у цих діях національних стра-

¹² United Nations website. 2001. *Completed Peacekeeping Operations. MINURCA*. Available from: <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/car.htm> [11 February 2023].

¹³ United Nations Digital Library. *Minusca documents: resolutions and decisions*. Available from: <https://digitallibrary.un.org/search?ln=en&cc=Resolutions+and+Decisions&p> [11 February 2023].

¹⁴ Autesserre, S. 2019. The Crisis of Peacekeeping. Why the UN Can't End Wars. *Foreign Affairs*, 98(1): 101-116.

¹⁵ United Nations website. 2001. *Completed Peacekeeping Operations. MINURCA*.

тегічних інтересів – одні із актуальних причин, що певною мірою призводять до нереалізованої превентивної роботи над згортанням конфлікту, випускають конфлікт із під контролю¹⁶.

Серед основних та загальних для країн Африканського континенту проблем превентивної дипломатії у ХХІ ст. є недостатність контролю нелегального виробництва та перевезення (контрабанди) предметів такого характеру як зброя, наркотичні товари; складність моніторингу ситуації всередині країн континенту. Для попередження конфліктів та своєчасного залучення міжнародної спільноти важлива наявність достовірної інформації щодо ситуації в країні та настроїв населення.

Недостатня ефективність превентивної дипломатії у аспекті протидії збройним конфліктам призводить до того, що конфлікти не вдається вдало врегулювати її заходами, у результаті чого відбуваються чергові загострення. Показовими прикладами серед африканських конфліктів, що не отримали належного впливу від заходів превентивної дипломатії і набули чергових загострень став випадок 24 жовтня 2021 року у Камеруні, коли угруповання «Боко Харам» та «Ісламська держава в Західній Африці» здійснили близько 51 нападу, вбивши як мінімум 70 цивільних осіб. Інший приклад – у 2021 році, на тлі міжобщинних конфліктів, що посилюються, озброєні сепаратисти (передбачувано) напали на жителів, медичні установи та школи в англомовних регіонах Камеруну (Північно-Західному та Південно-Західному). На північному сході Нігерії, угруповання «Боко Харам» та «Ісламська держава в Західній Африці» здійснили не менше 30 нападів, що призвели до загибелі більш ніж 123 цивільних осіб. У липні 2021 року арешт колишнього президента Джейкоба Зуми спровокував громадянські зіткнення, силові заворушення у Південній Африці, в результаті яких налічують близько 360 смертей. Крім того, в Ефіопії міжетнічне насильство стало причиною 1500 смертей. У Сомалі ООН задокументувала 241 смерть цивільного населення та 295 поранених у період з лютого по липень. У Центральноафриканській Республіці багатопрофільна комплексна місія ООН зі стабілізації (МІНУСКА) відзвітувала, про 228 вбитих мирних жителів внаслідок конфлікту з червня по жовтень 2021 року¹⁷. Громадянська війна в Південному Судані у період з 2013 по 2017 роки забрала життя 383 тисяч осіб¹⁸.

Таким чином, за допомогою наведених прикладів та за даними річного звіту Stockholm International Peace Research Institute 2022, до країн з найвищою інтенсивністю конфліктів (від 100 до 9999 загиблих у 2020 році) у африканському регіоні можна віднести Ефіопію, Лівію, Сомалі, Нігерію, Камерун, ДР Конго, Південний Судан, Нігер, Мозамбік, Малі, Буркіна-Фасо¹⁹. Перераховані країни є найгарячішими точками Африки. Конфлікти, які виникають у цих країнах, найчастіше спровоковані етнічними (Ефіопія), ресурсними (ДР Конго), політичними (Південна Африка, Лівія, Південний Судан, Ефіопія) проблемами. Як результат на фоні перерахованих проблем у цих регіонах виникають громадянські війни, силові заворушення, масові напади. Дані приклади акцентують нашу увагу на важливості превентивної дипломатії для Африканського регіону, і в той же час демонструють неналежну ефективність та підготовку превентивної дипломатії.

Негативні результати статистик щодо вірогідності припинення конфліктів із застосуванням інструментів превентивної дипломатії не означають, що превентивна дипломатія не має шанс на існування. Можливо, що інструменти превентивної дипломатії, для попередження конфліктів, були пізно застосовані, або на якомусь етапі вичерпали себе. Крім того, ускладнення сучасних конфліктів потребують внесення змін до традиційних інструментів превентивної дипломатії.

Переваг превентивної дипломатії все ж таки більше, ніж проблем. В той час як збільшення кількості конфліктів у всьому світі актуалізує важливість вирішення цих проблем у застосуванні превентивної дипломатії та перегляду її діяльності.

¹⁶ Грінченко, О.О., Бані-Насер Фаді. 2015. Миротворчі операції ООН: теорія і практика. *Проблеми міжнародних відносин*, 10(11): 24-36.

¹⁷ Amnesty International. 2022. *Annual Report 2021/2022*. Available from: <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2022/03/POL1048702022ENGLISH.pdf> [11 April 2023].

¹⁸ Specia, M. 2018. 383,000: Estimated Death Toll in South Sudan's War. *New York Times*. Available from: <https://www.nytimes.com/2018/09/26/world/africa/south-sudan-civil-war-deaths.html> [11 April 2023].

¹⁹ Stockholm International Peace Research Institute. 2021. *Armaments, Disarmament and International Security*. Available from: https://sipri.org/sites/default/files/SIPRI_2021_ukr.pdf [11 April 2023].

Проблеми врегулювання конфліктів в африканському регіоні за допомогою превентивної дипломатії дозволяють надати такі пропозиції щодо їх вирішення:

1) необхідність модернізації моніторингових установ, що займаються аналізом та наданням інформації про можливі конфлікти;

2) більш тісна взаємодія миротворців із місцевим населенням. На думку, А. Патріота превентивні дії будуть більш ефективними при умові прямої взаємодії з населенням²⁰;

3) приділяти увагу заходам комплексного попередження конфліктів та їх удосконалення. Аби запобігти виникнення та розвитку конфліктів, до їх попередження потрібно підходити комплексно. Такі дії як незаконна торгівля зброєю, екологічні деградації, поширення наркотиків є важливими чинниками у виникненні конфліктів у світі. Тому нейтралізація, блокування описаних дій та, як результат, багатосторонній, комплексний підхід до реформування превентивної дипломатії є внеском у розвиток та покращення заходів превентивної дипломатії. Крім того, за словами А. Патріота, профілактика в уникненні конфліктів може бути досягнута за допомогою превентивного роззброєння та поширення заборони на зброю масового знищення²¹;

4) управлінська реформа в структурах ООН. Згідно з концепцією реформування миротворчих операцій генерального секретаря ООН Антоніу Гутерріша, запропонованою у 2017 році, збільшення ефективності превентивної дипломатії має відбуватися через реформування структур ООН (структури з миру та безпеки, органів управління ООН, системи розвитку ООН). На думку Антоніу Гутерріша слід скорочувати фрагментування процесів, бюрократичність з ціллю підвищення якості роботи, досягнення більшої узгодженості, прозорості, оперативності та ефективності у діях, приділяючи основну увагу превентивним заходам та збереженню миру, що передбачено у Порядку денному на період до 2030 року²²;

Крім того, проблема розвитку конфліктів певним чином пов'язана із системою виховання. У демократичних суспільствах конфлікти виникають дуже рідко. Як наслідок, за допомогою розвитку демократії у країнах африканського регіону, виховання громадян африканських країн з позиції демократичних цінностей, збільшивши рівень освіченості населення можна досягти якісного прогресу у сфері конфліктів у регіоні. Отже, було б доцільним включити до заходів з вирішення проблем превентивної дипломатії зміни у виховній системі. Важливість даної ідеї полягає у тому, що ліпша дієвість превентивної дипломатії у країнах африканського регіону може бути досягнута не обов'язково шляхом прямого і, як здавалося б, очевидного реформування. Інвестиція у виховання поколінь у якості превентивних заходів є дієвим методом мінімізації суперечок, сутичок, конфліктів, воєн на національному і міжнародному рівнях.

Висновки. Превентивна дипломатія – важливий інструмент у попередженні та вирішенні існуючих конфліктів. Переваги та перспективи застосування превентивної дипломатії полягають у: 1) Розвитку економічної, технологічної, інфраструктурної складових країн. Війни та політичні конфлікти мають негативний вплив на країні, тому якщо у країні виникає збройний конфлікт це призводить до регресу у перелічених сферах, а отже, усі фізичні та фінансові ресурси, які були направлені на прогрес у цих сферах до початку конфлікту виявляються марними. Розвиток превентивної дипломатії допоможе зменшити відсоток конфліктів, як результат прибравши ризик відкатів у розвитку країн і марного інвестування коштів; 2) Прискоренні темпів росту і розвитку міст, фінансуванні пізнання космосу, ІТ прогрес, тощо, як результат зміни фокусу у розподілі бюджету країн. Більша ефективність превентивної дипломатії та зменшення конфліктів у світі дозволить країнам витратити менше державних коштів у сфері оборони, відповідно направивши більший відсоток коштів у сферу розвитку інфраструктури, економіки країни, інноваційних технологій; 3) Свіжому погляду та інноваційному підході до запобігання світових конфліктів і розвитку світу, як результат ґрунтовного залучення молоді, що виховувалася на політиці превентивності згідно з навчальною реформою, до світової політики, дипломатичної сфери. 4) Поліпшені екології планети. Збройні конфлікти та війни мають поганий вплив на еко-

²⁰ Patriot, A. 2011. 'Statement by H.E. Antonio De Aguiar Patriot. Minister of External Relations of the Federative Republic of Brazil'. *High Level Meeting of the Security Council on Preventive Diplomacy*, gov.br. Available from: <https://www.gov.br/mre/en/contact-us/press-area/press-releases/speech-by-the-minister-of-foreign-affairs-antonio-patriota-at-the-security-council-debate-on-preventive-diplomacy-new-york-september-22-2011> [11 April 2023].

²¹ Там само.

²² United Nations. 2017. *United Nations Management Reforms 'a Matter of Urgency', Secretary-General Stress- es, Presenting Restructuring Proposals to Fifth Committee*. Available from: <https://press.un.org/en/2017/sgsm18810.doc.htm> [11 April 2023].

логію планети, яка і без того потерпає від негативного повсякденного екологічного навантаження спричиненого людьми. Для прикладу, військові викиди ЄС у 2019 році приблизно дорівнювали викидам від 14 мільйонів автомобілів²³. Однак, це викиди, що не є спричиненими війною, вони лише пов'язані з утриманням військ і техніки. Складно уявити яку кількість викидів спричиняє реальне використання техніки та зброї під час воєн. Отже, ефективна робота превентивної дипломатії зробить важливий внесок і в утримання екологічної ситуації на планеті.

Дослідження застосування інструментів превентивної дипломатії у вирішенні конфліктів в африканському регіоні дозволяє зробити висновок про необхідність реформування даного типу дипломатичної діяльності. Реалізація реформування превентивної дипломатії допоможе у збільшенні ефективності попередження конфліктів та сприятиме стабільності у африканському регіоні та розвитку у світі.

Список джерел

1. Грінченко, О.О, Бані-Насер Фаді. 2015. Миротворчі операції ООН: теорія і практика. *Проблеми міжнародних відносин*, 10(11): 24-36.
2. Окладна, М. Г., Перевалова, Л. І., Самусева, К. В. 2021. Превентивна дипломатія ООН як інструмент попередження конфліктних ситуацій. *Право та інноваційне суспільство*, 2(17): 163-170. Доступно за: https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/perevalova_okladna_samuseva17 [11 лютого 2023].
3. Толстов, С. В. 2017. Африканський напрям у політиці Європейського Союзу. *Європейські історичні студії*, 7: 17-44. Доступно за: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/id/eprint/3288> [11 лютого 2023].
4. Харніш, К. 2003. МКЧХ в Африці: загальна ситуація та проблеми. *Міжнародний журнал червоного хреста*. Доступно за: https://www.icrc.org/ru/doc/assets/files/other/11_irrc_852_harnisch_rus.pdf [11 квітня 2023].
5. Amnesty International. 2022. *Annual Report 2021/2022*. Available from: <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2022/03/POL1048702022ENGLISH.pdf> [11 April 2023].
6. Autesserre, S. 2019. The Crisis of Peacekeeping. Why the UN Can't End Wars. *Foreign Affairs*, 98(1): 101-116.
7. Myl, M. 2020. Special political missions and their role in a preventive diplomacy: opportunities and challenges. *Eastern European Journal of Transnational Relations*, 4(2): 9–25. Available from: <https://doi.org/10.15290/eejtr.2020.04.02.01> [11 February 2023].
8. Patriot, A. 2011. 'Statement by H.E. Antonio De Aguiar Patriot. Minister of External Relations of the Federative Republic of Brazil'. *High Level Meeting of the Security Council on Preventive Diplomacy*, gov.br. Available from: <https://www.gov.br/mre/en/contact-us/press-area/press-releases/speech-by-the-minister-of-foreign-affairs-antonio-patriota-at-the-security-council-debate-on-preventive-diplomacy-new-york-september-22-2011> [11 April 2023].
9. Simon, M. 2022. Machines of War Take a Heavy Toll on Ukraine—and the Planet. *Wider*. Available from: <https://www.wired.com/story/machines-of-war-take-a-heavy-toll-on-ukraine-and-the-planet/> [11 April 2023].
10. Specia, M. 2018. 383,000: Estimated Death Toll in South Sudan's War. *Hew York Times*. Available from: <https://www.nytimes.com/2018/09/26/world/africa/south-sudan-civil-war-deaths.html> [11 April 2023].
11. Stockholm International Peace Research Institute. 2021. *Armaments, Disarmament and International Security*. Available from: https://sipri.org/sites/default/files/SIPRI_2021_ukr.pdf [11 April 2023].
12. United Nations. 2017. *United Nations Management Reforms 'a Matter of Urgency', Secretary-General Stresses, Presenting Restructuring Proposals to Fifth Committee*. Available from: <https://press.un.org/en/2017/sgsm18810.doc.htm> [11 April 2023].
13. United Nations Digital Library. *Minusca documents: resolutions and decisions*. Available from: <https://digitallibrary.un.org/search?ln=en&cc=Resolutions+and+Decisions&p> [11 February 2023].
14. United Nations Digital Library. 1992. *An agenda for peace : preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping : report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992 / Boutros Boutros-Ghali*. Available from: <https://digitallibrary.un.org/record/145749> [11 April 2023].

²³ Simon, M. 2022. Machines of War Take a Heavy Toll on Ukraine—and the Planet. *Wider*. Available from: <https://www.wired.com/story/machines-of-war-take-a-heavy-toll-on-ukraine-and-the-planet/> [11 April 2023].

15. United Nations website. 2001. *Completed Peacekeeping Operations*. MINURCA. Available from: <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/car.htm> [11 February 2023].
16. United Nations website. 2023. *Completed Peacekeeping Operations*. Available from: <https://peacekeeping.un.org/en> [11 February 2023].
17. Zartman, W. 2019. 'The strategy of preventive diplomacy in third world conflicts' in: Alexander L. George (Ed.). *Managing U.S.-soviet Rivalry: Problems Of Crisis Prevention*. Routledge, 341-365.

References

1. Hrinenko, O.O, Bani-Naser Fadi. 2015). Myrotvorchi operatsii OON: teoriia i praktyka. *Problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, 10(11): 24-36.
2. Okladna, M. H., Perevalova, L. I., Samusieva, K. V. 2021. Preventyvna dyplomatiia OON yak instrument poperedzhennia konfliktnykh sytuatsii. *Pravo ta innovatsiine suspilstvo*, 2(17): 163-170, Dostupno za: https://apir.org.ua/index.php/lais/article/view/perevalova_okladna_samuseva17 [11 Liutoho 2023].
3. Tolstov, S. V. 2017. Afrykanskyy napriam u politytsi Yevropeiskoho Soiuzu. *Yevropeiski istorychni studii*, 7: 17-44. Dostupno za: <https://elibrary.ivinas.gov.ua/id/eprint/3288> [11 Liutoho 2023].
4. Kharnish, K. 2003. MKChKh v Afrytsi: zahalna sytuatsiia ta problemy». *Mizhnarodnyi zhurnal chervonoho khresta*, Dostupno za: https://www.icrc.org/ru/doc/assets/files/other/11_irrc_852_harnisch_rus.pdf [11 Kvitnia 2023].
5. Amnesty International. 2022. *Annual Report 2021/2022*. Available from: <https://www.amnesty.org/en/wp-content/uploads/2022/03/POL1048702022ENGLISH.pdf> [11 April 2023].
6. Autesserre, S. 2019. The Crisis of Peacekeeping. Why the UN Can't End Wars. *Foreign Affairs*, 98(1): 101-116.
7. Myl M. 2020. Special political missions and their role in a preventive diplomacy: opportunities and challenges. *Eastern European Journal of Transnational Relations*, 4(2): 9–25. Available from: <https://doi.org/10.15290/eejtr.2020.04.02.01> [11 February 2023].
8. Patriot, A. 2011. 'Statement by H.E. Antonio De Aguiar Patriota. Minister of External Relations of the Federative Republic of Brazil'. *High Level Meeting of the Security Council on Preventive Diplomacy*, gov.br. Available from: <https://www.gov.br/mre/en/contact-us/press-area/press-releases/speech-by-the-minister-of-foreign-affairs-antonio-patriota-at-the-security-council-debate-on-preventive-diplomacy-new-york-september-22-2011> [11 April 2023].
9. Simon, M. 2022. Machines of War Take a Heavy Toll on Ukraine—and the Planet. *Wider*. Available from: <https://www.wired.com/story/machines-of-war-take-a-heavy-toll-on-ukraine-and-the-planet/> [11 April 2023].
10. Specia, M. 2018. 383,000: Estimated Death Toll in South Sudan's War. *Hew York Times*. Available from: <https://www.nytimes.com/2018/09/26/world/africa/south-sudan-civil-war-deaths.html> [11 April 2023].
11. Stockholm International Peace Research Institute. 2021. *Armaments, Disarmament and International Security*. Available from: https://sipri.org/sites/default/files/SIPRI_2021_ukr.pdf [11 April 2023].
12. United Nations. 2017. *United Nations Management Reforms 'a Matter of Urgency', Secretary-General Stresses, Presenting Restructuring Proposals to Fifth Committee*. Available from: <https://press.un.org/en/2017/sgsm18810.doc.htm> [11 April 2023].
13. United Nations Digital Library. *Minusca documents: resolutions and decisions*. Available from: <https://digitallibrary.un.org/search?ln=en&cc=Resolutions+and+Decisions&p> [11 February 2023].
14. United Nations Digital Library. 1992. *An agenda for peace : preventive diplomacy, peacemaking and peace-keeping : report of the Secretary-General pursuant to the statement adopted by the Summit Meeting of the Security Council on 31 January 1992 / Boutros Boutros-Ghali*. Available from: <https://digitallibrary.un.org/record/145749> [11 April 2023].
15. United Nations website. 2001. *Completed Peacekeeping Operations*. MINURCA. Available from: <https://peacekeeping.un.org/sites/default/files/past/car.htm> [11 February 2023].
16. United Nations website. 2023. *Completed Peacekeeping Operations*. Available from: <https://peacekeeping.un.org/en> [11 February 2023].
17. Zartman, W. 2019. 'The strategy of preventive diplomacy in third world conflicts' in: Alexander L. George (Ed.). *Managing U.S.-soviet Rivalry Problems Of Crisis Prevention*. Routledge, 341-365.